

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii
na rok 2017**

WSTĘP

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych. Działania profilaktyczne mają na celu ograniczenie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych takich jak: alkohol, narkotyki lub inne substancje psychoaktywne oraz zapobieganie różnorodnym szkodom społecznym i zdrowotnym, które są z tym związane.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 487) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 ze zm.). W szczególności działania te obejmują: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochronę przez przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, wspomaganie różnego rodzaju podmiotów zajmujących się działalnością profilaktyczną oraz podejmowanie interwencji w związku z nadużywaniem alkoholu przez osoby uzależnione.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE

1. Problem uzależnień w świetle przeprowadzonych badań wśród mieszkańców gminy

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi.

Prezentowane dane nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień w gminie.

Na potrzeby opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych zostały przeprowadzone ankiety definiujące rodzaje głównych problemów społecznych w gminie oraz grupy osób najbardziej zagrożone tymi problemami.

Do problemów, które dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli:

- ubóstwo 9,9%
- bezrobocie 33,3%
- bezdomność 1,4 %
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 10,6%
- rozpad więzi rodzinnych, samotne wychowywanie dzieci 4,3 %
- alkoholizm 23,4%
- przemoc w rodzinie 3,5 %
- problemy związane ze starzeniem się 3,5%
- długotrwała lub ciężka choroba 2,1 %
- złe warunki mieszkaniowe 2,8%
- zdarzenia losowe 2,1 %
- inne problemy 2,8 %

Natomiast do grupy zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie ankietowani zaliczyli:

- rodziny i osoby o niskim statusie materialnym 21,4 %
- rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi 12,0 %
- rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień 35,9 %
- rodziny zmagające się z problemami przemocy domowej 1,7 %
- osoby starsze i samotne 9,4 %
- osoby niepełnosprawne 1,7 %
- osoby bezdomne 2,6 %
- rodziny mające problemy mieszkaniowe 4,3 %
- dzieci i młodzież – 2,6 %

Najwięcej badanych (35,9%) stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby zmagające się z problemami uzależnień. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili ci, którzy wskazali na rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (21,4%) oraz rodziny i osoby dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne (12%).

2. Istniejące uzależnienia wśród mieszkańców mają również wpływ na rozmiar działań przestępczych.

Według danych Posterunku Policji w Starym Polu, w latach 2014 -2015 na terenie Gminy Stare Pole odnotowano następującą ilość spraw karnych o znęcanie się nad rodziną; rok 2014 –3; rok 2015 – 5. Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawach leczenia odwykowego w 2014 roku trafiło 19 wniosków, w 2015 r. – 34 , w 2016 – 27 wniosków.

Nadużywanie alkoholu przez osoby bardzo często wzmaga agresję i stosowanie przemocy.

Stąd też kolejnym wskaźnikiem w ocenie zjawiska uzależnień wśród mieszkańców gminy może być ilość założonych i prowadzonych Niebieskich Kart.

Ilość środowisk, w których przeprowadzono procedurę „Niebieskiej Karty”:

rok 2013 - 11 z tego w 7 przypadkach powodem przemocy był alkohol;

rok 2014 – 9 z tego w 7 przypadkach powodem przemocy był alkohol;

rok 2015 – 11 z tego w 10 przypadkach powodem przemocy był alkohol;

rok 2016 - 12 z tego w 7 przypadkach powodem przemocy był alkohol.

Do izby wytrzeźwień w 2015 r. trafiły 3 osoby, natomiast w 2016 - 4 osoby.

Przedstawiona analiza potwierdza fakt istnienia problemów uzależnień wśród mieszkańców gminy, a przedstawione liczby świadczą o rosnącej liczbie wymienionych przypadków.

3. Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - rok 2014 - 2016

Rok	Ilość rodzin objętych pomocą GOPS	Ilość osób w rodzinach
2014	235	755
2015	206	694
2016	224	679

Rok	Ilość rodzin z problemami alkoholowymi objęta pomocą	Ilość osób w rodzinach
2014	18	37
2015	9	19
2016	10	13

Rok	Ilość rodzin którym zostały założone Niebieskie Karty	Ilość osób w rodzinach
2014	9	34
2015	11	50
2016	11	37

4. Dostępność napojów alkoholowych

Na przestrzeni lat 2014 -2015 dane lokalnego rynku napojów alkoholowych na terenie Gminy Stare Pole przedstawiają się następująco:

Liczba podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia za sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Stare Pole (stan na dzień 31.12.2014 r. i 18.12.2015 r.)

Gmina Stare Pole	Rok	Z napojami przeznaczonymi do spożycia								
		Ogółem	Poza miejscem sprzedaży - DETAL				W miejscu sprzedaży - GASTRONOMIA			
			wg zawartości alkoholu				wg zawartości alkoholu			
			Razem	do 4,5%	do 18%	pow. 18%	Razem	do 4,5%	do 18%	pow.18%
2014	20	16	17	14	8	4	4	3	2	
2015	20	15	14	12	7	4	4	2	2	

5. Ograniczenie dostępności do alkoholu

1) sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży może być prowadzona wyłącznie na podstawie ważnego zezwolenia, wydanego przez Wójta Gminy Stare Pole. Wydanie zezwolenia wymaga uzyskania pozytywnej opinii Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu;

2) ograniczenie dostępności zostało określone w: Uchwale Nr V/17/2015 Rady Gminy Stare Pole z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania tych napojów na terenie Gminy Stare Pole;

3) limit maksymalnej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi – 13 punktów, natomiast do spożycia w miejscu sprzedaży (z wyjątkiem piwa) limit wynosi - 4

6. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii w latach 2014 -2016

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane były w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych. Poniższe zestawienie przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii w Gminie Stare Pole w latach 2014-2016.

Lp.	Rok	Kwota wydatkowana na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w zł.	Kwota wydatkowana na przeciwdziałanie narkomanii w zł.
1	2014	45 748,00	7 740,00
2	2015	39 806,89	11 937,00

3	2016	30 866, 96 (stan na 30.11.2016 r.)	6 048,25 (stan na 30.11.2016 r.)
---	------	-------------------------------------	----------------------------------

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu.

Warto odnotować, iż w analizowanym okresie systematycznie zwiększały się kwoty przeznaczane na przeciwdziałanie narkomanii.

ROZDZIAŁ II

Cele programu

1. Ograniczenie, występowania negatywnych zjawisk, będących skutkiem nadużywania i uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz przemocy w rodzinie, na terenie Gminy Stare Pole.
2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków.
3. Zwiększenie zasobów i zdolności niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami.
4. Edukacja publiczna w zakresie: informowania o konsekwencjach nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków oraz promocji zdrowego stylu życia w trzeźwości i abstynencji wśród mieszkańców gminy.
5. Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.

ROZDZIAŁ III

Podstawowe kierunki działań do realizacji w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii

1. Profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna.

- 1) realizowanie w szkołach programów profilaktycznych, informujących o szkodliwości nadużywania alkoholu i narkotyków oraz sięgania po środki odurzające, nastawionych na promowanie zdrowego stylu życia;
- 2) promowanie i wspieranie działalności dotyczącej organizowania wolnego czasu dzieci i młodzieży poprzez realizację programów profilaktycznych oraz innych zajęć prowadzonych przez osoby wykwalifikowane do opieki nad dziećmi i młodzieżą;
- 3) organizowanie kampanii ogólnospołecznych dla mieszkańców gminy;

2. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem, poprzez dalszą działalność Punktu Konsultacyjnego na terenie Gminy Stare Pole;
- 2) prowadzenie pozaszkolnych zajęć socjoterapeutycznych w Zespole Szkół w Starym Polu dla uczniów z terenu Gminy Stare Pole;

- 3) finansowanie szkoleń dla pracowników oświaty, pomocy społecznej oraz innych osób zaangażowanych w profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) finansowanie programów profilaktycznych rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki alkoholowej, narkotykowej i przemocy;
- 5) podejmowanie i finansowanie działań edukacyjnych adresowanych do mieszkańców gminy poprzez udział w imprezach kulturalno- rekreacyjnych związanych z zapobieganiem patologiom społecznym i profilaktyką uzależnień;
- 6) finansowanie wykonania badań psychiatryczno-psychologicznych w celu ustalenia uzależnienia od alkoholu (art. 24 i art. 25 ustawy) dla osób kierowanych do Komisji;
- 7) szkolenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, sprzedawców, nauczycieli realizujących szkolne programy profilaktyczne;
- 8) edukacja rodziców i wychowawców w zakresie pomagania osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków;
- 9) ponoszenie kosztów sądowych za wpis wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia oraz kosztów procesowych zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego w Malborku III Wydziału Rodzinnego i dla Nieletnich;

3. Pomoc rodzinom z problemem alkoholowym i narkomanii oraz ochrona przed przemocą

- 1) udostępnienie bezpłatnych porad prawnych w ramach współpracy z placówkami udzielającymi tej formy pomocy poprzez kierowanie osób do punktu konsultacyjnego dla rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii i ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) udostępnienie rzetelnych informacji o możliwościach korzystania z bezpłatnej, profesjonalnej pomocy psychologicznej w publicznych zakładach opieki zdrowotnej, poradniach specjalistycznych oraz punktach konsultacyjnych,
- 3) współfinansowanie obozów feryjnych i wakacyjnych organizowanych przez wyspecjalizowane placówki oraz kadrę wychowawców i terapeutów;

4. Wspomaganie instytucji, organizacji i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

- 1) wspieranie działalności grup samopomocowych, towarzystw trzeźwościowych, organizacji pozarządowych realizujących i propagujących zdrowy styl życia;
- 2) kontynuowanie współdziałania z poza gminnymi jednostkami i osobami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu alkoholizmowi, narkomanii i wychowaniu w trzeźwości;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii;
- 5) nawiązywanie współpracy oraz wspomaganie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;

- 6) współpraca z Posterunkiem Policji w zakresie zapobiegania patologiom społecznym związanym z nadużywaniem alkoholu oraz przeprowadzaniem spotkań profilaktycznych z mieszkańcami Gminy Stare Pole;

5. Działalność informacyjna i administracyjna

- 1) podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków;
- 2) prowadzenie rozmów profilaktycznych, zachęcających do podjęcia leczenia odwykowego;
- 3) kierowanie na badania przez biegłego sądowego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i narkotyków;
- 4) kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;

ROZDZIAŁ IV

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zadania Komisji określa ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
2. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu za udział w posiedzeniu Komisji otrzymują każdorazowo wynagrodzenie w wysokości:
  - 1) Przewodniczący Komisji –15% minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r.;
  - 2) Z-ca Przewodniczącego i pozostali członkowie – 13% minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r.;
3. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia dla członków Komisji stanowią sporządzone i podpisane przez Przewodniczącego Komisji listy obecności.
4. Wynagrodzenie wyliczone w oparciu o listę obecności wypłaca się każdorazowo do dnia 30 każdego miesiąca za dany miesiąc.

ROZDZIAŁ V

Zasady kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

- 1) kontroli podlegają przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscu sprzedaży;
- 2) kontrole przeprowadzają sami członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub wspólnie z funkcjonariuszami Policji;
- 3) protokół z kontroli, kontrolujący przekazują Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu;
- 4) informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach, kontrolujący przekazują do Wójta Gminy Stare Pole.

ROZDZIAŁ VI

Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w 2017 r. jest Wójt Gminy Stare Pole;
- 2) w realizacji Programu uczestniczą: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu oraz jednostki organizacyjne Gminy Stare Pole, Posterunek Policji w Starym Polu, Sołectwa oraz pozostałe instytucje wymienione w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ROZDZIAŁ VII

Zasady finansowania niniejszego Programu

- 1) finansowanie zadań niniejszego Programu będzie dokonywane z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące sprzedaż podmioty gospodarcze;
- 2) wydatki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są w dziale 851 "ochrona zdrowia", rozdziale 85154 "przeciwdziałanie alkoholizmowi" oraz w rozdziale 85153 "zwalczanie narkomanii";
- 3) sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego, przedstawionego Radzie Gminy Stare Pole przez Wójta Gminy Stare Pole.